

Sammanfattning av bedömningen av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism inom livförsäkringssektorn

17.6.2025

Innehåll

1	Den sektorspecifika riskbedömningens syfte och tillämpningsområde	4
2	Upprättande av riskbedömningen	5
3	Riskbedömning och motiveringarna i den	6
3.1	Resultaten av den sektorspecifika riskbedömningen	6
3.2	Riskkategorier	7
3.3	Riskhanteringskategorier	9
4	Inriktning av tillsynen	10

I korthet

Finansinspektionen har upprättat en sektorspecifik riskbedömning av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i livförsäkringsbolag som står under dess tillsyn.

Enligt riskbedömningen är risken för penningtvätt och finansiering av terrorism som helhet ganska betydande (2/4) inom livförsäkringssektorn, dvs. på näst lägsta nivå på den fyrgradiga skalan.

Av de produkter som livförsäkringsbolagen erbjuder, med tanke på både penningtvätt och finansiering av terrorism, höjer i synnerhet sparförsäkrings- och kapitaliseringsavtalen risken till bolagens verksamhet. Produkterna i fråga möjliggör i regel flexibla försäkringsavgifter, en möjlighet att överföra avtalet till en tredje part samt fri återköps-/uppsägningsrätt.

Utifrån de uppgifter som Finansinspektionen regelbundet samlar in och som den får via tillsynsåtgärderna har det observerats brister i livförsäkringsbolagens riskhanteringsmetoder.

1 Den sektorspecifika riskbedömningens syfte och tillämpningsområde

Den sektorspecifika bedömningen av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism i livförsäkringsbolagen är Finansinspektionens bedömning av de risker som livförsäkringsbolagen på sektornivå har för att bli föremål för penningtvätt och finansiering av terrorism. I Finansinspektionens bedömning av de inneboende riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism har de risker som hänför sig till olika sektorer granskats på övergripande nivå och endast med avseende på de produkter och tjänster som sektorerna vanligtvis tillhandahåller. För den sektorspecifika riskbedömningen har man fördjupat sig i de produkter och tjänster som tillhandahålls av de livförsäkringsbolag som fått verksamhetstillstånd i Finland samt i deras kunder, distributionskanaler och geografiska täckning. Dessutom har bolagens riskhanteringsmetoder beaktats. Bedömningen görs på sektornivå, inte för enskilda företag under tillsyn.

Riskbedömningen styr Finansinspektionen att både inrikta tillsynsresurserna och att välja tillsynsåtgärderna riskbaserat. I enlighet med Europeiska bankmyndighetens (EBA) riktlinjer om riskbaserad tillsyn ska Finansinspektionen fastställa och genomföra en tillsynsstrategi för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, där riskbedömningar av olika sektorer som står under dess tillsyn är en central del.

Finansinspektionen publicerade den föregående sektorbaserade sammanfattningen av bedömningen av risken för penningtvätt i livförsäkringsbolagen den 14 december 2020. Den nu gällande riskbedömningen beskriver situationen inom livförsäkringssektorn i slutet av 2024, då det fanns nio livförsäkringsbolag med verksamhetstillstånd i Finansinspektionens register. Riskbedömningen omfattar uppgifter från åtta livförsäkringsbolag¹.

Filialer i Finland till livförsäkringsbolag som fått verksamhetstillstånd i ett annat EES-land omfattas inte av bedömningen, eftersom de inte rapporterar om risker för penningtvätt och finansiering av terrorism eller om sanktionsrisker och kontroller, dvs. RA-rapportering, till Finansinspektionen.

¹ I riksbedömningen beaktas inte uppgifter från SHB Liv Livförsäkringsaktiebolag, eftersom bolagets verksamhet har upphört.

2 Upprättande av riskbedömningen

Finansinspektionen använder följande fyrgradiga skala vid bedömningen av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism, vilken motsvarar Europeiska bankmyndighetens bedömningsskala². Det har fastställts ett riskpoäng som motsvarar varje risknivå.

Riskenivå	Riskpoäng som motsvarar riskenivån
Synnerligen betydande	4
Betydande	3
Ganska betydande	2
Mindre betydande	1

Den sektorspecifika riskbedömningen upprättas genom att bedöma risknivån i anslutning till följande risk- och riskhanteringskategorier:

- Riskkategorier:
 - Produkter och tjänster
 - Geografisk etablering
 - Kunder
 - Distributionskanaler
- Riskhanteringskategorier:
 - Riskbaserat förhållningssätt i verksamheten
 - Organisering av verksamheten
 - Kundkontroll
 - Övervakning

Såväl risk- som riskhanteringskategorier bedöms enligt hur stor risk som är förknippad med dem. Då det gäller hanteringsmetoderna fästs uppmärksamhet vid bristerna i metoderna och i vilken grad dessa brister höjer risken.

Den totala risknivån är ett gemensamt värde av riskkategoriernas och riskhanteringskategoriernas risknivå. Riskkategoriernas risknivå har getts större vikt än riskhanteringsmetoderna. Det beror på att det inte alltid går, eller ens är ändamålsenligt att med hanteringsmetoder helt eliminera risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. Uppfattningen om hanteringsmetoderna grundar sig därtill till stor del på de uppgifter som företagen under tillsyn inrapporterar på RA-rapporten och som inte bekräftats med tillsynsåtgärder.

Då riskbedömningen upprättades utnyttjades bland annat följande uppgifter:

- De uppgifter som livförsäkringsbolagen inrapporterar till Finansinspektionen på RA-rapporten (uppgifter per 31.12.2024) samt uppgifter som fått i samband med tillsynsåtgärder.
- Riskbedömning i livförsäkringsbolagen samt Finansinspektionens riskbedömning av livförsäkringssektorn 14.12.2020³
- Europeiska banktillsynsmyndighetens och Financial Action Task Forces riktlinjer⁴

² EBA The Risk-Based Supervision Guidelines EBA/GL/2021/16, avsnitt 4.3.6

³ [Sammanfattning av bedömningen av risken för penningtvätt inom livförsäkringssektorn](#)

⁴ EBA Guidelines on MLTF Risk Factors (bl.a. amending Guidelines EBA/GL/2024/01), FATF Recommendations: Risk-based Approach Guidance for the Life Insurance Sector.

- Finansinspektionens⁵ och Finans Finlands statistik⁶

3 Riskbedömning och motiveringarna i den

3.1 Resultaten av den sektorspecifika riskbedömningen

Finansinspektionen har bedömt att den totala risken för penningtvätt och finansiering av terrorism inom livförsäkringssektorn är **ganska betydande**, näst lägst på en fyrgradig skala.

Den totala risken inom sektorn är densamma både för penningtvätt och finansiering av terrorism. Detta grundar sig på att samma element i produkter och tjänster i praktiken höjer risken både för penningtvätt och finansiering av terrorism. Vad gäller geografisk risk och risker i anslutning till kunder och distributionskanaler har penningtvätt och finansiering av terrorism tillsvidare inte skiljts åt i den sektorspecifika riskbedömningen. Även då det gäller metoderna för att hantera penningtvätt och finansiering av terrorism har de bedömts som en helhet.

I riskbedömningen har risken i anslutning till produkter och tjänster fått en större vikt i förhållande till andra riskfaktorer. Detta motiveras med att produkter och tjänster definierar på vilket sätt sektorn, en undersektor eller enskilda aktörer kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Utan produkter eller tjänster förknippade med risk för penningtvätt och finansiering av terrorism är det svårt att utnyttja sektorn för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Det har inte skett några större ändringar i den totala risken för penningtvätt och finansiering av terrorism inom livförsäkringssektorn jämfört med den föregående sektorspecifika riskbedömningen. Således bedöms den totala risknivån inom sektorn fortfarande vara på risknivå två (2).⁷ Livförsäkringsbolagen tillhandahåller i regel fortfarande samma produkter och tjänster, och det har inte heller internationellt identifierats några nya faktorer som skulle öka risken för penningtvätt och finansiering av terrorism inom branschen. Trots detta ska eventuella risker identifieras och man bör även bereda sig för dem inom livförsäkringssektorns verksamhet. Livförsäkringsbolagen har blivit mer medvetna om de potentiella risker som riktas mot deras verksamhet. Bolagen har i sina riskbedömningar mer omfattande än tidigare analyserat riskerna samt utifrån det klassificerat bland annat sina kunder och de produkter som de tillhandahåller. Enligt riskbedömningarna har bolagen satsat på utvecklingen av datasystemen, interna anvisningar samt på att utbilda personalen.

Enligt Finansinspektionens bedömning bör livförsäkringsbolagen ytterligare förbättra sina riskhanteringsmetoder, särskilt det åtgärder som gäller kundkontroll och uppdatering av uppgifterna om kundkontroll. Det finns stora skillnader inom sektorn i hur väl bolagen observerar tvivelaktiga transaktioner inom sin verksamhet och i vilken utsträckning de gör anmälningar till Centralen för utredning av penningtvätt. Enligt Finansinspektionen är det viktigt att bolagen fortsätter att satsa på utvecklingen av informationssystemen som en del av riskhanteringen.

Dessutom är det viktigt att bolagen har tillräckliga resurser för att på tillbörligt sätt uppfylla de skyldigheter som ställs på dem.

⁵ <https://www.finanssivalvonta.fi/sv/statistik/Forsakring/livforsakring/>, Premieinkomst 2024

⁶ <https://www.finanssiala.fi/aiheet/tilastot>

⁷ Enligt den riskklassificering som användes i sammanfattningen av bedömningen av risken för penningtvätt inom livförsäkringssektorn 14.12.2020 motsvarar nivå 2 en normal risknivå.

Sammanfattning av bedömningen av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism inom livförsäkringssektorn

17.6.2025

Offentlig

Riskpoängen för de risknivåer som fastställts för riskkategorierna och riskhanteringskategorierna presenteras i nedan stående tabell:

Riskkategorier:	
Produkter och tjänster	2
Geografisk etablering	1
Kunder	1
Distributionskanaler	3
Riskkategoriernas risknivå:	2
Riskhanteringskategorier:	
Riskbaserat förhållningssätt	2
Organisering av verksamheten	2
Kundkontroll	2
Övervakning	2
Riskhanteringskategoriernas risknivå:	2
Sektorns totala risknivå	2

3.2 Riskkategorier

3.2.1 Produkter och tjänster

De produkter och tjänster som tillhandahålls har en avgörande roll då det gäller risken för att sektorn eller en enskild aktör ska bli utnyttjad för penningtvätt.

Bedömningen av risker i anslutning till produkter och tjänster utgår från Finansinspektionens bedömning av den inneboende risken för penningtvätt och finansiering av terrorism och de inneboende risknivåer som i den fastställts för olika produkter och tjänster. I bedömningen av de inneboende riskerna som Finansinspektionen publicerade 2022 har den inneboende risknivån både för penningtvätt och finansiering av terrorism relaterad till livförsäkringsbolagen bedömts vara ganska betydande (nivå 2).

De spar- och placeringsförsäkringsprodukter som livförsäkringsbolagen tillhandahåller är avsedda för långsiktigt sparande och placering. Genom dessa eftersträvas vinst samt tillväxt på sparsumman eller skydd i händelse av dödsfall. Livförsäkringarna kan indelas i risklivförsäkringar och sparlivförsäkringar. Med pensionsförsäkringsprodukter sparar man för att få tilläggsskydd i pensionsåldern. Försäkringssparande är även de kapitaliseringsavtal som livförsäkringsbolagen tillhandahåller och som inte har någon försäkrad person. I sammanfattningen av bedömningen av risken för penningtvätt inom livförsäkringssektorn från 2020 finns en noggrannare beskrivning av enskilda produkter.

Sammanfattning av försäkringsprodukterna

Då det gäller livförsäkringsbolagens produkter har risken för penningtvätt och finansiering av terrorism förknippad med riskförsäkringar och frivilliga pensionsförsäkringar allmänt ansetts vara låg på grund av produkternas egenskaper. Överföring av tillgångar är mycket begränsad vad gäller produkterna i fråga. Som en måttlig risk för penningtvätt och för finansiering av terrorism betraktas sådana försäkringsprodukter, där det går enkelt att överföra och realisera tillgångar och som möjliggör en stor försäkrings- eller avtalspremie. Sådana produkter är sparlivförsäkringar och kapitaliseringsavtal. För sådana produkter är det typiskt att sparkapitalet lätt kan lyftas antingen helt eller delvis, att tillgångarna kan överföras på en tredje part eller att de kan användas som säkerhet för lån. Största delen av de finländska livförsäkringsbolagens premieinkomst kommer från sparlivförsäkringar och kapitaliseringsavtal.

Egenskaperna hos livförsäkringsbolagens produkter har bedömts med tanke på risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. Produkternas effektfullhet har bland annat bedömts utifrån antalet försäkringsavtal och storleken på sparkapitalet.

Risken för penningtvätt och finansiering av terrorism i anslutning till livförsäkringsbolagens produkter och tjänster är som helhet **ganska betydande**.

3.2.2 Risk i anslutning till geografisk etablering

Risken i anslutning till geografisk etablering har bedömts vara **mindre betydande**.

Risken i anslutning till det geografiska läget är beroende av var livförsäkringsbolagens filialer, dotterbolag och ombud är placerade. Faktorer som höjer risken är om dessa finns utanför EES-området eller i ett högriskland. Enligt RA-rapporteringen bedriver livförsäkringsbolagen i huvudsak sin verksamhet i Finland, och de har inga dotterbolag, ombud eller filialer i ovan nämnda områden som skulle höja risken. Den geografiska risken är också beroende av kundmedels- eller betalningsrörelsekontonas geografiska placering.

3.2.3 Kunderisk

Kunderisken har bedömts vara **mindre betydande**.

Vid bedömningen av kunderisken har de uppgifter om olika kundgrupper som inrapporterats på RA-rapporten beaktats. Både de absoluta och procentuella kundvolymerna har beaktats vad gäller till exempel högrisk kunder och kunder som är etablerade utomlands. Risken har också påverkats av om företagen under tillsyn inte har identifierat högrisk kunder.

3.2.4 Risk förknippad med distributionskanalen

Risken förknippad med distributionskanalen har bedömts vara **betydande**.

På RA-rapporterna har livförsäkringsbolagen rapporterat att de har hundratals försäkringsombud i sina försäljningskanaler. Det stora antalet ombud ökar risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. I anslutning till det bör livförsäkringsbolagen ha tillräckliga riskhanteringsmetoder och resurser.

3.3 Riskhanteringskategorier

3.3.1 Riskbaserat förhållningssätt

På RA-rapporterna har livförsäkringsbolagen rapporterat att de beaktar alla de delområden som förutsätts i regleringen i sina riskbedömningar och att de klassificerar sina kunder i riskklasser. Alla bolag har upprättat en riskbedömning. I riskbedömningarna identifieras riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i bolagens egen verksamhet. På basis av uppgifterna i RA-rapporteringen behöver riskklassificeringen av kunderna ännu utvecklas. Riskklassificeringen kan till exempel inte anses vara tillräcklig, om alla kunder hör till samma riskklass enligt bolagets riskklassificering. De risker som identifierats i riskbedömningen ska beaktas då kundernas riskklasser och åtgärderna inom den fortlöpande uppföljningen fastställs.

3.3.2 Organisering av verksamheten

På RA-rapporten har livförsäkringsbolagen rapporterat att de upprättat eller uppdaterat sina policyer, rutiner och arbetsanvisningar för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism under de senaste två åren. Finansinspektionens tillsynsobservationer stöder de rapporterade uppgifterna. På RA-rapporten har det inte inrapporterats information om hur de resurser som används för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism allokteras i livförsäkringsbolagen. Enligt Finansinspektionens tillsynsobservationer kan små resurser inom bolagens funktioner för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism för egen del försvaga riskhanteringen.

Enligt uppgifterna på RA-rapporten har livförsäkringsbolagen meddelat att de lagt ut uppgifter som avser kundkontroll. Utläggning av funktioner ökar risken och förutsätter att ansvaret för att övervaka och följa upp att den utlagda funktionens skyldigheter fullföljs är tydligt fastställt.

3.3.3 Kundkontroll

Livförsäkringsbolagen har enligt RA-rapporteringen inrapporterat att de använder stark elektronisk autentisering vid kundkontroll. En del av bolagen har rapporterat att de lagt ut eller använder en tredje part i kundkontrollen. Detta ökar i regel risken.

Det förekommer dröjsmål i uppdateringen av kundernas uppgifter om kundkontroll. Även icke uppdaterade kunduppgifter höjer risken.

3.3.4 Övervakning

Livförsäkringsbolagen har enligt RA-rapporteringen uppgett att de följer upp penningrörelsen i anslutning till försäkringsavtalen med hjälp av systembaserad monitorering. Största delen av bolagen har rapporterat att de systembaserat även följer upp kundernas övriga verksamhet/affärsverksamhet för att upptäcka tvivelaktiga transaktioner.

Enligt uppgifterna i RA-rapporteringen har livförsäkringsbolagen i mycket varierande grad anmält tvivelaktiga transaktioner både internt och till Centralen för utredning av penningtvätt. En liten mängd anmälningar i förhållande till andra aktörer inom sektorn kan vara ett tecken på att det finns brister i övervakningen och i anmälningsförfarandena.

4 Inriktning av tillsynen

Finansinspektionen har i uppgift att säkerställa att de rapporteringsskyldiga har effektiva verksamhetsprinciper, förfaranden och interna kontroller som avses i 2 kap. 3 § i penningtvättslagen (444/2017) för att säkerställa att de rapporteringsskyldiga iakttar de förpliktelser som ställs på dem. Finansinspektionen strävar efter att inom tillsynen i första hand säkerställa att tillsynsobjekten fullföljer minimikraven i lagen och i Finansinspektionens bindande föreskrifter och tolkningar i sin verksamhet. Finansinspektionens tillsyn är riskbaserad och den strävar i första hand efter att allokera resurserna inom tillsynen till de sektorer där riskexponeringen är mest betydande.

Finansinspektionen publicerade i sin bedömning av de inneboende riskerna 2022 sin uppskattning av hur stor betydelse var och en av de sektorer som den utövar tillsyn över har i förebyggandet av penningtvätt och finansiering av terrorism på samma fyrgradiga skala som använts i den sektorspecifika riskbedömningen. I bedömningen av inneboende risk klassificerades livförsäkringsbolagen som en ganska betydande sektor (2), då man beaktade sektorns inneboende risk och kundvolymerna.

Finansinspektionen utövar tillsyn över livförsäkringsbolagens verksamhet vad gäller förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism som en del av den fortlöpande tillsynen över bolagen i nära samarbete med övrig tillsyn över bolagen. Utifrån gjorda tillsynsobservationer riktas nödvändiga tillsynsåtgärder till enskilda livförsäkringsbolag.